

Azərbaycan Ordusu, Azərbaycan əsgəri bilməlidir ki, ölkəmizin ərazi bütövlüyü nəyin bahasına olursa olsun, bərpa edilməlidir.

Heydər ƏLİYEV

AZƏRBAYCAN ORDUSU

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MÜDAFİƏ NAZİRLİYİNİN ORQANI

Qəzet 1992-ci il fevralın 11-dən çıxır

31 mart 2018-ci il № 24 (2240)

Qiyməti 25 qəpik

Ali Baş Komandan İlham ƏLİYEV:

Apriel döyüşləri dövlətimizin və ordumuzun gücünü, xalqımızın birliyini, həmrəyliyini və vətənpərvərliyini nümayiş etdirmişdir

Hər bir vətəndaş müharibənin tələblərinə uyğun yaşayır, işləyir. Xalq şairi Səməd Vurğunun Böyük Vətən müharibəsi başlayanda yazdığı "Bilsin ana torpaq, eşitsin Vətən, Müsəlləh əsgərəm mən də bu gündən" - misraları həmişə müasirdir. Ordu cəmiyyətin mühüm tərkib hissələrindən olduğu üçün ordu-ictimaiyyət münasibətləri müharibə şəraitinə müvafiq qurulur. Bu amil 2016-cı ilin aprelində də təsdiqləndi. Apriel döyüşləri Azərbaycan

Ordusunun gücünün, Azərbaycan əsgərinin vətənpərvərliyinin, cətiyyətinin nəticəsi kimi tarixləşdi. Bu qələbə ermənilərin illərlə formalaşdırmağa çalışdığı rəyini çiliklədi - Azərbaycan Ordusunun hissələri ermənilərin möhkəmləndirilmiş sədlərini dağıtdı, qısa müddətdə Lələtəpə, Bayraqtəpə kimi əhəmiyyətli yüksəkliklər daxil olmaqla 2000 hektardan çox ərazi ermənisizləşdirildi. Döyüşlər, döyüşlərin gedişi, nəticəsi təsdiqlədi ki, Azərbaycan

Ordusu yüksək döyüş və mənavi-psixoloji hazırlığa malikdir, torpaqlarımızı işğaldan azad etməyə qadirdir. Bu döyüşlər ordu ilə ictimaiyyət münasibətlərinin müharibə şəraitinin tələbləri səviyyəsində olduğunu, ordunun xalqa arxalandığını, xalqın orduya inandığını da təsdiqlədi. Bu birlik güc deməkdir, ordunun döyüş hazırlığını tamamlayan mənavi stimuldur.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Ali Baş Komandan

İlham Əliyev apriel döyüşlərini və onun nəticələrini yüksək dəyərləndirmiş, bu döyüşlərin dərslərlə salınmasının zəruri olduğunu qeyd etmişdir.

Ermənistan silahlı birləşmələri təmas xəttində irimiqyaslı təxribatlar törətmək istəyəndə Azərbaycan Ordusunun hissələri əks-hücumla bunun qarşısını aldı, apriel zəfəri kimi tarixləşən qələbə qazandı. Bu qələbə Böyük Qələbənin başlanğıcıdır. İrimiqyaslı təlimlər ordumuzun gücünün artmaqda olduğunu

göstəricisidir. Ali Baş Komandanın dedikləri - "Azərbaycan Ordusu nəinki bölgədə, dünya miqyasında güclü ordular sırasındadır" - Böyük Qələbənin uzaqda olmadığına inamdır. Xalq bu inamı Böyük Qələbəyə çatdıracaq döyüş yolunu nurlandıran işıq bilir.

Xalqımıza daha böyük zəfəri - Böyük Qələbənin sevincini sən yaşadacaqsan, Azərbaycan əsgəri!

"Azərbaycan Ordusu"

Azərbaycan Respublikası Müdafiə nazirinin Türkiyə Respublikasına rəsmi səfəri

Müasir geosiyasi şəraitdə Azərbaycanın etibarlı strateji tərəfdaşı olan Türkiyə ilə istər siyasi, iqtisadi, istərsə də hərbi münasibətlərin möhkəmləndirilməsi ölkəmizin xarici siyasətinin mühüm tərkib hissəsidir. Hər iki ölkənin dövlət və hökumət başçılarının, eləcə də digər sahələr üzrə aidiyyəti qurumların rəhbərlərinin qarşılıqlı səfərləri ikitərəfli əməkdaşlığın inkişafında əhəmiyyətli rol oynayır və bütün sahələrdə əlaqələr uğurla inkişaf edərək ölkələrimiz arasında strateji tərəfdaşlıq münasibətləri yüksək səviyyədə təmin olunub.

Bu baxımdan Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun martın 28-də Türkiyə Respublikasına səfəri də Azərbaycan-Türkiyə hərbi əməkdaşlığının inkişaf etdirilməsində xüsusi əhəmiyyət daşıyır.

Martın 28-də Ankarada Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov və Türkiyə Respublikası Silahlı Qüvvələrinin Baş Qərargah rəisi ordu gene-

ralı Hulusi Akar arasında görüş keçirilib.

Görüşdə ölkələrimiz arasında hərbi əməkdaşlığın inkişaf perspektivləri, regionda sabitliyin təmin edilməsində Azərbaycan Ordusunun və Türkiyə Silahlı Qüvvələrinin rolu müzakirə olunub.

Tərəflər hərbi, hərbi-texniki, hərbi təhsil sahələrində əməkdaşlıq, birgə təlimlərin keçirilməsi və qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər barədə fikir

mübadiləsi aparıblar.

Qeyd edək ki, Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov martın 28-də Türkiyə Respublikasının banisi Mustafa Kemal Atatürkün dəfn olunduğu məqbərəni - Anıtqəbri ziyarət edib. Atatürkün məzarı önünə əklil qoyan və xatirəsini ehtiramla yad edən Müdafiə naziri xatirə kitabına ürkə sözlərini yazıb.

Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun martın 28-də Ankaradakı Heydər Əliyev Parkını, həmçinin Umummilli Liderin abidəsini ziyarət edib.

* * *

Ankarada rəsmi səfərdə olan Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənovun Türkiyə Respublikasının Müdafiə Sənayesi Komitəsinin sədri İsmayıl Demir ilə görüşü də tərəflərin hərbi-texniki əməkdaşlığının inkişaf perspektivlərinin müzakirəsi və qarşılıqlı maraq doğuran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi baxımından əhəmiyyət kəsb edib.

* * *

Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov martın 29-da Türkiyə Respublikasının Milli Müdafiə naziri Nureddin Canikli ilə də görüşüb.

Əvvəlcə təkbətək, sonra isə

nümayəndə heyətlərinin iştirakı ilə geniş tərkibdə keçirilən görüşdə vurğulanı ki, Azərbaycan ilə Türkiyə arasında hərbi əməkdaşlıq ikitərəfli əsasda və NATO tərəfindən həyata keçirilən proqramlar çərçivəsində aparılır. Qeyd olunub ki, dostluq və qardaşlıq münasibətləri üzərində qurulan Azərbaycan-Türkiyə strateji tərəfdaşlığı daim inkişaf edir.

Görüşdə regional təhlükəsizlik, Azərbaycan ilə Türkiyə arasında hərbi əlaqələrin əsas istiqamətləri, hərbi, hərbi-texniki, hərbi təhsil və hərbi tibb sahələrində əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi, birgə təlimlərin keçirilməsi, ekspert qruplarının qarşılıqlı səfərlərinin təşkili, eləcə də maraq doğuran digər məsələlər müzakirə olunub.

* * *

Martın 29-da Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri

general-polkovnik Zakir Həsənovu qəbul edib.

* * *

Martın 30-da Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov Türkiyə Quru Qoşunları Məktəbini ziyarət edib. Nazir məktəbin rəhbərliyi və burada təhsil alan azərbaycanlı kursantlarla görüşüb.

Müdafiə naziri məktəbin fəaliyyəti və buradakı təlim-tədris prosesi barədə ətraflı məlumatlandırılıb. Nazir kursantlarımızın hazırlıq səviyyəsi ilə maraqlanıb və onlara öz tövsiyələrini verib.

Görüşdən məmnunluğunu ifadə edən general-polkovnik Zakir Həsənov ölkələrimizdə ordu quruculuğu prosesində hərbi təhsil ocaqlarının rolunu xüsusi vurğulayıb.

Sonda Azərbaycan nümayəndə heyəti kursantlarla birgə nahar edib.

"Azərbaycan Ordusu"

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatı

Müdafiə naziri ABŞ-ın ölkəmizdə fəaliyyət müddəti başa çatan səfəri ilə görüşüb

Martın 27-də Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov ölkəmizdə fəaliyyət müddəti başa çatan ABŞ-ın Azərbaycandakı fəvqəladə və səlahiyyətli səfəri Robert Sekuta ilə görüşüb.

Görüşdə Azərbaycan ilə ABŞ arasında hərbi əməkdaşlıq münasibətlərinin inkişaf perspektivləri, regiondakı hərbi-siyasi vəziyyət, Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması və qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlərə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

Ermənistan silahlı birləşmələri atəşkəs rejimini pozub

30 mart 2018-ci il.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində iriçaplı pulemyotlardan da istifadə etməklə sutka ərzində atəşkəs rejimini 95 dəfə pozub.

Ermənistan Respublikası Dovex kəndində və adsız yüksəkliklərdə, İcəvan rayonunun Ayqevit kəndində və adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən Qazax rayonunun Kəmərlı, Qızılhacı, Cəfərli, Bala Cəfərli kəndlərində, Berd rayonunun Çinari kəndində yerləşən mövqelərdən Tovuz rayonunun Ağbulaq, Muncuqlu kəndlərində yerləşən mövqələrimiz atəşə tutulub.

Tərtər rayonunun işğal altında olan Yarımca, Ağdam rayonunun Nəmirlı, Baş Qərvənd, Sarıcalı, Novruzlu, Yusifcanlı, Mərzili, Xocavənd rayonunun Kuropatqino, Füzuli rayonunun Aşağı Veysəlli, Qərvənd, Qaraxanbəyli, Qorqan, Kürdlər, Cəbrayıl rayonunun Nüzgar kəndləri yaxınlığında, həmçinin Goranboy, Tərtər, Ağdam, Xocavənd və Füzuli rayonları ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən də ordumuzun mövqeləri atəşə tutulub.

Raket və artilleriya bölmələri döyüş atışlı təlimlər keçirir

Müdafiə nazirinin təsdiq etdiyi 2018-ci il üçün döyüş hazırlığı planına uyğun olaraq Raket və Artilleriya birləşmələrinin və bölmələrinin döyüş vərdişlərinin təkmilləşdirilməsi məqsədilə cəbhə bölgəsindəki bütün ümumqoşun poliqonlarında təlimlər keçirilir.

Müdafiə Nazirliyi Mətbuat Xidmətinin məlumatına əsasən, poliqonların birində keçirilən təlimdə özüyəriyən artilleriya qurğularının tətbiqi ilə praktiki döyüş atışları icra olunur. Atışların dəqiqliyini və intensivliyini təmin etmək məqsədilə artilleriya bölmələri müasir avtomatlaşdırılmış idarəetmə sistemlərindən istifadə edirlər.

"Azərbaycanın əldə etdiyi silahların keyfiyyətsiz olması barədə yayılan şayiələr təxribatdır"

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat Xidmətindən AZƏRTAC-ın sorğusuna cavab olaraq bildiriblər ki, son günlər xarici və yerli kütləvi informasiya vasitələrində Azərbaycanın Rusiyadan əldə etdiyi silahların yararsız olması ilə bağlı müxtəlif şayiələr yayılıb. Nazirlik rəsmi olaraq bildirir ki, bu kimi xəbərlər həqiqətə uyğun deyil və onların yayılması təxri-

bat xarakteri daşıyır.

"Azərbaycan müəyyən istehsalçı ölkələrdən müxtəlif növ silahların alınması və əldə edilməsinə xüsusi diqqət yetirir. İşğal olunmuş ərazilərimizin azad edilməsi məqsədilə biz döyüş potensialımızın artırılması üçün lazım olan ən yaxşı, keyfiyyətli və effektiv hərbi vasitələri diqqətlə seçərək əldə edirik. Azər-

baycan Ordusunun silahlanmasına qəbul edilən Rusiya istehsalı olan yeni silahlar müasir silah sistemlərinin yüksək tələblərinə cavab verir, eləcə də qoşunlarımızın, xüsusilə müdafiənin ön xəttində döyüş tapşırığı yerinə yetirən bölmələrimizin manevr və atəş imkanlarını xeyli artırır", - deyərək nazirliyin məlumatında qeyd edilir.

Apriel döyüşlərinin ildönümünə həsr olunmuş "Qələbəyə gedən yol" mövzusunda hərbi vətənpərvərlik tədbiri keçirilib

Nizami Kino Mərkəzində Nəsimi rayon İcra Hakimiyyətinin təşkilatçılığı və Müdafiə Nazirliyinin dəstəyi ilə Azərbaycan Ordusunun apriel döyüşlərinin ildönümüylə əlaqədar olaraq "Qələbəyə gedən yol" adlı hərbi vətənpərvərlik tədbiri keçirildi. Tədbirdə Müdafiə Nazirliyinin rəhbər nümayəndələri, zabıt, əsgər, kursant heyəti, Nəsimi rayon İcra Hakimiyyətinin rəhbərliyi, millət vəkilləri və digər qonaqlar iştirak etdilər.

Tədbir açıq elan edildikdən sonra Təlim və Tədris Mərkəzinin hərbi orkestrinin ifasında Dövlət himni səsləndirildi. Azərbaycanın ərazi bütövlüyü uğrunda canından keçən Vətən övladlarının xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad edildikdən sonra səhnəyə Dövlət bayrağı gətirildi.

Hərbi orkestrin sədaları altında əllərində apriel şəhidlərinin portretlərini tutmuş C.Naxçıvanski adına Hərbi Liseyin kursantları səhnəyə qalxdılar. Tədbir iştirakçıları apriel şəhidlərinin xatirəsinə həsr olunmuş video-çarxı böyük maraq və qürur hissiylə izlədilər.

Kursantlar filmin nümayişindən sonra torpaqlarımızın azadlığı və bütövlüyü uğrunda canından keçən Azərbaycan oğullarının qanının yerdə qalmayacağına and içdilər: "Şəhidlər doğulan gün əbədiyyət

başlayır", "Şəhidlər tarix boyu ürəklərdə yaşayır", "Şəhidlər karvanını əbədiyyət daşıyır", "Şəhidlər cənnət əhli, matəm, yas saxlamazlar", "Şəhidlər ölməzdir, ölməzi ağlamazlar!" - dedilər.

Əminliklə bildirildi ki, 2016-cı ilin apriel döyüşlərində Azərbaycan Ordusunun əsgər və zabitlərinin göstərdiyi şücaət, qəhrəmanlıq bizi böyük qələbəyə aparacaqdır. Qələbəyə gedən yolumuz apriel döyüşlərindən başlayır. Bu yol "Lələtəpə"dən və digər geri qayıtdığımız doğma torpaqlarımızdan başlayır.

Daha sonra Nəsimi rayon İcra Hakimiyyətinin rəhbərliyi və ictimaiyyət nümayəndələrinin mütəmadi olaraq hərbi hissələrdə şəxsi heyətlə görüşlərinə həsr olunmuş film nümayiş olundu. Qeyd edildi ki, Nəsimi rayon İcra Hakimiyyətinin rəhbərliyi və rayon ictimaiyyətinin nümayəndələri bayram günlərində hərbi hissələrdə olur, bayramları əsgərlərimizlə birlikdə ön cəbhədə qeyd edirlər.

Tədbirdə çıxış edən Müdafiə Nazirliyi Mənevi-Psixoloji

Hazırlıq və İctimaiyyətlə Əlaqələr İdarəsinin rəisi general-mayor Rasim Əliyev tədbir iştirakçılarına Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyinin salamlarını və minnətdarlığını çatdırdı.

Təmali ulu öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulan Azərbaycan Ordusunun bu gün Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında günü-gündən daha da gücləndiyini deyən idarə rəisi bildirdi ki, bu gün ordumuz 1992-ci il-

dəki ordu deyil. "Bu gün ordumuz hərtərəfli təminatla malik olan bir ordudur. Bunu ordumuzun apriel döyüşləri bir daha təsdiq etdi. Ordumuzun şəxsi heyəti yüksək döyüş və mənevi-psixoloji hazırlığa malikdir. Dövlətimizin qayğısını, xalqımızın sevgisini gören ordumuz Ali Baş Komandanın rəhbərliyi altında torpaqlarımızı düşmən işğalından azad etməyə hazırdır."

Nəsimi rayon İcra Hakimiyyətinin başçısı Asif Əsgərov apriel döyüşləri zamanı Azərbaycan Ordusunun cəsarəti, qəhrəmanlığı haqqında danışdı. O dedi ki, bu döyüşlərdə qazanılmış qələbədə gənclərin yüksək vətənpərvərlik nümayiş etdirməsi dövlətimizin heyətə keçirdiyi uğurlu gənclər siyasətinin bariz nümunəsidir.

Tədbirin bədi hissəsində Müdafiə Nazirliyi və Nəsimi rayon İcra Hakimiyyətinin birgə təşəbbüsü ilə ərsəyə gəlmiş "Azərbaycan əsgəri" mah-

nısının təqdimatı keçirildi. Mahnının yaradıcı heyətinə hədiyyələr təqdim olundu.

Lalə HÜSEYNOVA,
"Azərbaycan Ordusu",
fotolar
Natiq İSAYEVİNDİR

Ordu quruculuğundakı nailiyyətlər və uğurlar göz qabağındadır. Ordumuzun gücünü artıran və hərbi qulluqçuların döyüş əhval-ruhiyyəsini yüksəldən əsas amillərdən biri Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin göstərdiyi diqqət və qayğıdır. Bu gün Azərbaycan əsgəri Vətəni şərəflə qoruyur. Vahid komandanlıqdan idarə edilən və müasir hərbi texnika ilə təchiz olunan Azərbaycan Ordusu düşməne sarsıdıcı zərbə endirmək iqtidarındadır.

Ordumuzun daha da möhkəmləndirilməsi üçün, şübhəsiz ki, hərbi qulluqçuların layiqli heyət səviyyəsinin təmin edilməsi də zəruridir. Bu hədəfə gedən yolun bir istiqaməti isə hüquqdur, insan hüquq və azadlıqlarının qorunmasıdır. Çünki qanunların birmənalı tətbiqi, hər kəsin hüququnun tələb olunan səviyyədə təmin edilməsi və bütöv-

Qarşılıqlı fəaliyyət səmərə verir

lükdə sağlam mühitin bərqərar olunması ölkənin əsas dayacağı olan ordunun döyüş gücünü daha da artırır. Hərbi qulluqçuların və ailə üzvlərinin, həmçinin orduda çalışan mülki şəxslərin hüquqlarının qorunması, hüquqi maarifləndirmə işinin təşkili və normativ hüquqi aktların tətbiqi üçün Müdafiə nazirinin "Hüquq qaydalarının və hərbi intizamın möhkəmləndirilməsi sahəsində komandir-rəis heyətinin işinin təkmilləşdirilməsi haqqında" əmrinə əsasən, hərbi qulluqçularla hərbi prokurorluq orqanları əməkdaşlarının görüşlərinin təşkil edilməsi çox dəyərli bir ənənədir. Hüquqi biliklərin, hüquq mədəniyyətinin yüksəldilməsi, qanun və digər normativ aktların şərh və təbliği

bele görüşlərin keçirilməsini olduqca əhəmiyyətli edir.

Respublika Hərbi Prokurorluğu tərəfindən həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuş profilaktik tədbirlər planına əsasən hərbi hissələrdə də görüşlər təşkil edilib. Burada məqsəd orduda xidmət edən hərbi qulluqçulara Konstitusiyamızda təsbit edilmiş "Vətəni müdafiə hər bir vətəndaşın borcudur" öhdəliyinin, eləcə də nizamnamələrdə hərbi qulluqçuların vəzifə borclarının yerinə yetirilməsi ilə bağlı müdələrin hüquqi aspektlərinin şərh edilməsidir. Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri tərəfindən imzalanmış bir neçə sənəd üzrə, o cümlədən "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Narkotik vasitələrin, psi-

xotrop maddələrin və prekursorların qanunsuz dövriyyəsi və narkomanlığın yayılması ilə mübarizə üzrə proqramın" tələblərinin yerinə yetirilməsi ilə qanunçuluğun keşiyində dayanan dövlət orqanları ilə birgə tədbirlər planlı şəkildə həyata keçirilməkdədir. Onu da deyək ki, bu tədbirlər sırf qanunçuluğa nəzarət xarakteri daşmır, həm də bir ünsiyyət, əlaqə görüşüdür.

2018-ci ilin birgə tədbirlər planına əsasən Müdafiə Nazirliyi Mənevi-Psixoloji Hazırlıq və İctimaiyyətlə Əlaqələr İdarəsi və Respublika Hərbi Prokurorluğunun kollektivi Novruz bayramı ilə əlaqədar bir çox hərbi hissələrdə mədəni-kütləvi tədbirlər keçirdi. Respublika Hərbi Prokurorluğunun nümayəndəsi,

ədliyyə polkovniki Oktay Ağayev təmsil olduğu qurumun rəhbərliyi adından şəxsi heyətə bayram münasibətilə təbrik etdi, xidmətdə fərqlənənlərə hədiyyələr verdi. Daim belə görüşlərin keçiriləcəyini vurğulayan ədliyyə polkovniki Natiq Həsənov da öz xoş arzularını şəxsi heyətə çatdırdı. İl ərzində bir neçə görüşün planlaşdırıldığını bildirən ədliyyə polkovnik-leytenantı Elnur Kərimov möhkəm intizamın qorunmasının vacib olduğunu, hamının bu işə töhfə verməli olduğunu bildirdi.

Görüşün sonunda təşkil edilən konsert proqramı əsgərlərə xoş ovqat bəxş etdi.

Polkovnik-leytenant
Zakir HÜSEYNOV,
"N" hərbi hissəsi

Aprəl döyüşləri: Böyük Qələbənin başlanğıcı

Azərbaycanın müasir tarixində parlaq iz buraxan 2016-cı ilin aprəl döyüşlərin-dən bizi iki illik zaman məsafəsi ayırır. Xalqımıza uzunmüddətli atəşkəs dövründə ilk dəfə qələbənin sevincini yaşadan bu döyüşlər istər ölkə, istərsə də dünya ictimaiyyətində geniş təəssürat yaratdı və nüfuzlu media qurumları bu hadisələri geniş təbliğ etdi. Savaşın baş verdiyi bölgədən hazırlanan bu yazıda isə həmin döyüşlərin birbaşa iştirakçısı olan hərbi qulluqçularımızın düşüncələrini, xatirələrini qələmə almışıq. Onların bir qismini oxuculara təqdim edirik.

Mayor Rəşad İSRAFİLOV:

Əvvəla minnətdaram ki, aprəl hadisələrinin ildönümü ərəfəsində bizi dinləyir, fikirlərimizi qələmə alırsınız. Mən 2006-cı ildə Heydər Əliyev adına Azərbaycan Ali Hərbi Məktəbini bitirdikdən sonra ön xətdə zabıt kimi xidmətə başladım və bu günə kimi ən çətin, məsuliyyətli döyüş tapşırıqlarını yerinə yetirməyə özümün Vətənimin əsl övladı sayıram. Cəbhə bölgəsində xidmət edərkən ömrümün ən mənalı, dəyərli dövrünü yaşayıram. Əslində, ömür Vətən üçün yaşanmalıdır, məhz belə bir ömrün sahibi olmaqdan qürurluyam.

Aprəl döyüşləri ilə bağlı xatirələrim dil açanda qeyri-ixtiyari yenidən o odlulu günlərə qayıdır. Döyüşün ilk dəfə necə baş verdiyi bir kino lenti kimi gözlərim önündədir. Daim vətənpərvərliyinə, bacarığına, hərbi səriştəsinə qibtə etdiyim yüksək rütbəli zabıtlardan biri bizə düşmənin növbəti güclü tənqidinin əks-hücumla dəf olunaçağını bildirdi və onun rəhbərliyi ilə döyüşə atıldığımız. Aprəlin 1-dən 2-nə keçən gecə idi, bir göz qırpımında savaşa girdik. Hamıda qələbə əzmi vardı, hər kəs bir inamla vuruşdu: qələbə bizim olacaq. Doğru deyiblər, inam böyük qüvvədir, məhz gücümüzdə güvənib düşmənin üzərinə şığırdıq və qısa bir vaxtda ən məsuliyyətli döyüş tapşırığını yerinə yetirdik.

Müharibənin öz qanunları var, döyüşlər itkisiz olmur. Bir neçə cəsur silahdaşımı, zabıt-gizir yoldaşımı itirdim. Xocalıdan olan əkiz qardaşlar - Sarvan və Namiq Mehriyyəvlər də bizim dəstədə döyüşürdülər. Əsl vətənpərvərlər idi, düşməne olan güclü intiqam hissi onları da sıralarımıza gətirmişdi. Qəflətdən düşmənin tərəfindən açılan snayper atəşi Sarvanın həyatına son qoydu. Namiqi güclə saxlayırdıq, irəli atılırdı. "Qardaşımın qanını yerdə qoymayacam", - deyirdi.

Onu ovundurmaq mümkün deyildi. Dədim ki, Namiq, şəhid olan əsgərimiz tək sənə yox, hamımızın qardaşındı. Mütələq onun qisası alınacaq.

Sevimli əsgərim qollarım üstə gözlərini yumanda xəyalım məni 2012-ci ildəki döyüşlərimizin birinə qaytarmışdı. Həmin döyüşdə baş leytenant Fərid Əhmədovu itirmişdim, ən yaxın dostlarımdan biri idi. Amma təsəllim ondadır ki, bu gün 6 yaşlı oğlum Fərid mənə təsəllidir. Həmin hadisədən bir neçə ay sonra oğul övladım dünyaya gəldi və ona dostumun adını qoydum.

Hər gün, hər saat aprəl döyüşlərinin yenidən təkrar olunaçağı günü gözləyirəm. Son qarış torpağımızı işğaldan azad etməyə rahat dayanmayan deyilik. Qələbə mütələq bizim olacaq, çünki biz haqq uğrunda, ata-baba torpaqlarımız uğrunda döyüşürük, başqa heç kimsənin torpağında gözümlə yoxdur.

Mayor Faiq QASIMOV:

Müharibənin nə demək olduğunu ata-baba ocaqlarımızı itirəndə, 1992-ci ildə Qubadlıdan didərgin düşsən hiss etməmişəm. Onda qardaşım "Həsən Qorxmaz" təxəllüslü Həsənqulu Qasimov yeni yaranan ordumuzun ilk zabıtlarından idi. Onu qızıqın döyüşlərin birində itirdik. Həmin gün and içdim ki, torpaqlarımız yağıla-

toplayıb dedi ki, 25 ildir gözlediyimiz an gəlib çatıb. Əvvəl tanklar, ardınca biz döyüşə girdik. Hamı bir nəfər kimi yüksək döyüş əzmindəydi. Düşmən heç nə gözlənməmiş kimi çaş-baş qaldı, "dəmir atlarımız"ın nərilisindən vahiməyə düşdü, nə qədər silah-sursatını atıb qaçdı. Onların mövqələrini tutub möhkəmləndik, sənəqləri, yataq yerləri bəbad idi. Bəs harada qalmışdı keçilməz Ohanyan səddi?

O günlər daim xatirəmdə yaşayacaq, xüsusən də şəhid zabıtlarımız Elnur kimi, Rəsim kimi oğulları, Səyyad Quliyev kimi şəhid əsgərlərimizi xatırlayanda qəhər mənə güc gəlir. Hər biri igid, cəsur, vətənpərvər döyüşçü idi. Onlar qorxu nə olduğunu bilmədən döyüşürdülər. Elə bil gözlərini qan ötmüşdü. Axi, Elnur Əliyev neçə illər idi doğulduğu el-ovasına həsrət qalmışdı. Həmişə deyirdi ki, görəsən, doğulduğum kəndimizə dönmək mənə nəşib olacaq mı? Lələtəpə zirvəsindən onları kəndinə gədən yol görünür. Rahat uyu, qardaşım, sənə qisasın yerdə qalmayacaq, yenə də döyüşlər başlanacaq, həsrət qaldığın o yurd yerlərini işğaldan azad edəcəyik, sənə də, şəhid qardaşımın Qubadlıнын göylərində dolaşan ruhu da şad olacaq. Mütələq o gün gəlib çatacaq. Doğma ata ocağımız düşməndən azad olunmayınca, silahımı yerə qoyan deyiləm. Qohum-qardaşıma da söz vermişəm ki, Qubadlım ruhumun Məkkəsi, qibləsidir.

Bu gün ordumuz daha da qüdrətlənib. Prezidentimiz İlham Əliyevin diqqət və qayğısı ilə sıx əhatə olunan ordumuz ən müasir silah-sursatla təmin olunub. Bu gün Azərbaycanın elə bir ucqar bölgəsi tapılmaz ki, orada müasir hərbi şəhərciklər, yeni tipli məişət şəraiti olmasın. Dövlətimizin qayğısı, Ali Baş Komandanlığımızın, Müdafiə nazirliyimizin əsgərə, orduya olan yüksək qayğısı bizə daim döyüş ruhu aşılayır. 2016-cı ilin aprəlində olduğu kimi, biz yenə də düşmənin üzərində zəfər qazanaçağıq.

"Azərbaycan Bayrağı" ordenli gizir Tahir MİSİRİXANOV:

Bəzən adam özü-özünə sual verir: Vətənim üçün nə etməmişəm? Bu mənadə hər bə tələlərini bağlayanlar xoşbəxt-dirlər, çünki bizim hər birimiz Vətən adlı ömür yaşayırdıq, elə seçdiyimiz peşənin də əsl mahiyyəti Vətəni qorumaqdır.

Müddətli hərbi xidmətim ön xətdə keçib və məhz həmin dövrdə hərbi peşəyə sonsuz marağım yaranıb. Taleyimi or-

duya həsr etdim, məşğələlərdə, təlimlərdə döyüşçü kimi formalaşdım və bir gün də eşitdim ki, bizə döyüşə atılmaq haqqında əmr verilib. Onda 2016-cı ilin ilk aprəl gecəsi idi. Hamımız bir nəfər kimi silahlanıb mühüm əhəmiyyətli yüksəkliyi düşməndən azad etmək üçün savaşa girdik. Ermənilər nəyin hesabına olursa-olsun, öz mövqələrindən geri çəkilmək istəmirdilər. Amma ordumuzun bir gecədə qətiyyətli əks-hücumu onları vahiməyə saldı və düşmənlərimiz silah-sursatlarını döyüş meydanında atıb geri çəkildilər. Hər şey elə bil bir an içərisində baş verdi. Top-mərmisi səbindən çaş-baş qalan düşmənin əsgərləri hara gəldi atəş açırdılar.

Lələtəpə yüksəkliyini azad edəndə bəlkə də həyatımın ən gözəl, ən qiymətli bir anını yaşadım. Axi qələbə bizim idi, indi bu vacib mövqələrə bizimkilər nəzarət edir. Dayandığım zirvədən bir əyən arxaya, yaxınlıqdakı kəndlərimizə baxanda qürurdan gözlərim doldu. Gör nə qədər adamı təhlükədən xilas etmişdik?!

Aprəl döyüşləri barədə düşünəndə mənə də neçə şəhid silahdaşımı xatırlayıram. Onlar Vətənə naminə şirin canlarını əsirgəməkdən çəkinmədilər, torpaq uğrunda şəhid oldular və insanlığın ən uca, ali zirvəsinə yüksəldilər. Doğru deyiblər ki, torpaq onda Vətəndir ki, onun uğrunda can əsirgəməyən oğulları var. Biz Azərbaycanımızın ərazi bütövlüyünü təmin etmək üçün hər an döyüşə atılmağa hazırıq. Məhz aprəl savaşında olduğu kimi, düşməne qətiyyətimizi sübut edib torpaqlarımızı azad edəcəyik. Bu gün bütün silahdaşlarım da Ali Baş Komandanın "İrəlil" əmrini səbirsizliklə gözləyirlər. Tezliklə işğaldan azad edəcəyimiz ərazilərimizdə uğrənli bayrağımız qürurla ucalanda şəhid dostlarımızın ruhu şad olacaq. Onda Elnurun da, Xocalıdan olan şəhid əsgərimiz Sarvanın da, şəhid tabor komandiri Rəsim Məmmədovun da, tanıdığım və tanımadığım neçə-neçə şəhidimizin ruhu göylərə ucalacaq. Mən də həmin günün - Böyük Qələbə günümüzün həsrəti ilə yaşayıram.

Kiçik gizir Zaur XANCANOV:

Aprəl hadisələrində qazandıran qələbədə söz düşəndə iftixardan qəlbim dağa döndür, çünki bu zəfərdə mənim də xidmətim olub. Həmin vaxt müqavilə əsasında xidmət edən əsgər idim, amma qələbəmizdən sonra komandanlığın təşəbbüsü ilə gizir rütbəsinə təqdim olundum. Hərəkət dostlarımla aprəl döyüşlərindən danışanda zərəfatımdan da qalmıram. Deyirəm ki, bu qələbəmiz mənə rütbə qazanıb. Ümumiyyətlə, dövlətimiz, Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi, komandanlıq sağ olsunlar, hər kəsin xidməti yətərinə qiymətləndirildi. Amma düşünürəm ki, Lələtəpə zirvəsi azad olunandan sonra 24 illik həsrətə son qoyub doğma ocaqlarına qayıdan Cocuq Mərzanlı camaatının alqışı, duası ən böyük mükafatımızdır. Prezidentimiz bu kəndin abidəşiririlməsi haqqında sərəncam imzalayandan sonra kənd müasir görkəminə qayıdıb. Yüzlərlə qaçqın ailəsi doğma yurduna yığışib, insanlar əmin-ərxayın təsərrüfatlarını bərpa ediblər. Bir dəfə televizorda bu kəndi göstərdə Şuşa məscidinin bənzerini orada gördüm. Məncə, bu tikilinin rəmzi mənası çox böyük-

dür. Qoy düşmənlərimiz bilsinlər ki, biz yenə də savaşa qalxıb başqa əzəli torpaqlarımızı da azad edəcəyik.

Bu günlər aprəl zəfərimizin ikinci ildönümünü qeyd edirik, üreyim sözlə doludur. Hərbi bölmənin kollektivi yenə də şəhid döyüşçülərimizin xatirəsini yad edəcək, onların uyuduğu məzarlar ziyarət olunacaq. Lələtəpə yaxınlığında aprəl şəhidlərinin xatirə kompleksinin yaradılması üreyimizdən xəbər verdi, indi bu abidə hərbi xidmətə gələn gənclərin müqəddəs ziyarətgahı, and yeridir. Onlar gənc əsgərlərin hazırlığı mərhələsini bitirdikdən sonra döyüş növbətçiliyinə burda and içmək yola düşürlər. Bəli, aprəl zəfəri müasir Azərbaycan gəncliyinə ən dəyərli örnək, bir qəhrəmanlıq nümunəsidir. İllər ötüb keçəcək, amma qələbə üçün canlarını qurban verən igidlər unudulmayacaq, onlar zaman-zaman yaddaşlarda xatırlanacaq. Bir daha şəhid dostlarımızın ruhu qarşısında baş əyirəm, and içirəm ki, onların qisası yerə qalmayacaq.

April döyüşləri: Böyük Qələbənin başlanğıcı

(Əvvəlki 4-cü səhifədə)

Kapitan Şamil ƏLİYEV:

Zabit və gizirlərimizin peşəkarlığı Azərbaycan Ordusunun gücünü təsdiqləyən əsas amillərdəndir. Ordu sıralarına qədəm qoyan bir gəncin müqəddəs və şərəfli peşənin vərdişlərinə yiyələnməsində, müasir hərbi texnikaların sirlərinə yaxından bələd olmasında, vətənpərvər bir əsgər kimi formalaşmasında zabit və gizirlərin rolu böyükdür. Onlar Vətən sevgisinin, Vətənə bağlılığın, Vətən müqəddəsliyinin nə olduğunu əsgərlərə xidmətləri boyunca aşılırlar. Azərbaycan əsgəri bu sevgi ilə xidmət edir.

Hərbi sahədə kökündən dəyişən yeniləşmənin, ardıcıl və yorulmaz fədakarlıqların yolu ilə gedən zabitlərimizdən biri kimi mən də hərbi xidməti tək cəzə vəzifə deyil, həm də amalı hesab edirəm.

Azərbaycan xalqının güvənc yeri Azərbaycan Ordusudur. Zabit və əsgərlərə dəyanət verən, əminlik bəxş edən o inamdır. Ordumuzu aprel zəfərinə aparan həm hərbi qulluqçularımızın yüksək döyüş və mənəvi hazırlığı, dövlətə, dövlətçiliyə sədəqəti, həm də bu inam oldu. Xoşbəxt hərbiçilərdənəm ki, həmin qələbə anını yaşayanların sırasında oldum. Üçrəngli Azərbaycan bayrağının Lələtəpə yüksəkliyində dalğalanmasının qururunu yaşadım. Lələtəpədə yaşadığım duyğular heç bir zaman yaddaşimdən silinməyəcək.

Aprilin 1-dən 2-nə keçən gecə ermənilər artilleriya vasitəsi ilə kəndləri atəşə tutdular.

Düşməni geniş tənqibə tərtibləndirən ermənilər bizə bəqədərki tənqibə bəqədərki əks-həmlə əmrini aldılar.

Hər bir əsgərdə, gizirdə, zabitdə çox yüksək döyüş ruhu var idi. Hər kəs inamla, ürəklə savaşırdı. Düşməni sübut etdik ki, onlar bizim kimi döyüşə bilməzlər. Çünki biz torpaqlarımızın azad edilməsi üçün vuruşduq. Əsgərlərimiz cəsərlə və yüksək əhval-ruhiyyədə döyüşürdülər.

Biz aprel döyüşlərində sübut etdik ki, lazımı qədər texnikamız var. Lakin biz onların hamısından, daha uzaq mənzilli silahlardan istifadə etmədik. İstifadə

etdiyimiz silahların bir qismi hələ onları vahiməyə salmışdı, düşmənin yanına düşən hər bir mermi onların əsgər və zabitlərini qorxuya salırdı. Silah-sursatlarını atıb qaçdırdılar ki, canlarını qurtarsınlar.

Ali Baş Komandanımızın vurğuladığı kimi, bu gün Azərbaycan Ordusu o qədər güclüdür ki, bu gün bizim o qədər güclü texnikamız, silah-sursatımız, müasir silahlarımız var ki, düşmənin istənilən strateji və hərbi obyektini məhv etməyə, torpaqlarımızı işğaldan azad etməyə hər an hazırıq.

Leytenant Emil MƏRDAN-OĞLU:

2016-cı ilin aprel döyüşləri Azərbaycanın hərbi tarixinə qızıl həflərlə yazıldı və Azərbaycan Ordusunun döyüş əzmini sübut etdi. Həmin zəfər nəticəsində qəhrəman Azərbaycan əsgəri düşməni layiqli cavab verməklə yanaşı, işğal altında olan mühüm əhəmiyyətli yüksəklikləri və yaşayış məntəqələrini azad etdi. Uzun illərin ayrılığından sonra düşməni tapdığımda olan torpaqlarımızın bir qismi tarixi sahibinə qovuşdu.

Biz döyüşə böyük ruh yüksəkliyi ilə başladıq. İnanırırdıq ki, hər şey yaxşı olacaq. Uzun müddət idi ki, düşməni yaşayış məntəqələrini, bir sıra obyektləri, eləcə də döyüş mövqələrini müxtəlif növ silahlardan atəşə tuturdu. Qarşı tərəf cavab atəşi ilə susdurulurdu. Aprilin 1-dən 2-nə keçən gecə erməni silahlı qüvvələri tərtibat hazırladı. Biz

hər an belə hallara hazır idik və buna görə də onların tərtibatı baş tutmadı. Ordumuz əks-həmlə ilə düşməni qüvvələrini susdurdu. Ermənilər bizim torpaqlarda qurduqları postlarını tərk edib qaçdırdılar. Biz həmin mövqələrdə düşməni üzərinə gedərək canlı qüvvələrini məhv etdik. Torpaqlarımızda yeni postlarımızı qurduq və möhkəmləndik.

Döyüşlərin gedişi zamanı zabitlərimiz, gizirlərimiz, müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçularımız və əsgərlərimiz yaralansalar da döyüşü davam etdirirdilər. O anlarda hamı Vətən üçün ölümün gözüne dik baxmağı bacardı. Biz çox yaxın zamanda öz torpaqlarımızı

za geri dönəcəyik və döyüşdə şəhid olmuş yoldaşlarımızın ruhu rahatlıq tapacaq.

April döyüşləri yenilməz, şanlı Azərbaycan Ordusunun gücünü və qüvvəsini düşməni bir daha göstərdi və sübut etdi ki, Azərbaycan xalqı, Ali Baş Komandan, Prezident İlham Əliyev başda olmaqla, heç vaxt işğalla barışmayacaq, nə yolla olursa-olsun, torpaqlarımızı düşməni tapdığımdan azad etməyə hazırdır.

Gizir Cavid HÜSEYNOV:

Vətən sevgisi mənim üçün ən ulvi hissdır. Ürəyim hər zaman Vətənim üçün döyünür, Qarabağ nisgili ilə sızlayır. Torpaqlarımızın bütövlüğü uğrunda tökülən qanlar, verilən canlar Vətən sevgimi, Vətən bağlılığımı daha da artırır.

Bizim nəslimizdə də Vətən uğrunda canından, qanından keçənlər olub. Əmim Hüseynov Saleh İsi oğlu hərbi xidmətdə olarkən Qarabağ müharibəsi dövründə Ağdam uğrunda gedən döyüşlərdə şəhid olub. Hələ uşaq yaşlarımdan babam və nənəm əmindən danışır, Qarabağ uğrunda gedən döyüşlərdə həlak olduğunu qəmgin səs tonu ilə dilə gətirirdilər. Lakin bunun adı ölüm olmadığını başa salırdılar. "Saleh əmin ölümün ən uca zirvəsi olan şəhidlik məqamına yüksəlib" - deyirdi nənəm. Şəhid ailəsi olmaqla hər zaman qururlanardılar. Çünki üzərində yaşadıkları torpağın köksündə canlarından bir parçanın qanı vardı. Düşməni nifrət edirdilər. Onları Saleh balasından düşməni gülləsi ayrı salmışdı.

Müasir dövrümüzə azad, müstəqil və firavan yaşamağımızda əmim və onun kimi şəhid olmuş qəhrəmanlarımızın, döyüş meydanında düşməni gözdə tutan qazilərimizin ömür yolu bizlərə əsl nümunədir. Atam da müttəmadi olaraq Saleh əmindən, onun döyüşçü yoldaşlarından danışır, Azərbaycanın igidlər məskəni, cəngavərlər oylağı olduğunu bildirirdi. Mən də bilirəm ki, ömür Vətən üçün yaşanımlıdır, lazım gələrsə, canından da keçməlisən. Amma bizlərə candan keçmək təzdir. Qarabağımızı azad etmədən ölmək niyyətimdə deyiləm.

Müddətli həqiqi hərbi xidmətimi ön xətt hərbi hissələrindən birində başa vurduqdan sonra müxtəlif işlərlə məşğul oldum. Amma hər zaman hərbiçisi olaraq ordu sıralarına qatılmaq arzumu vardı. Bir gün qərara aldım və gizir hazırlığı kursuna sənədlərimi təqdim etdim. Seçdiyim yoldan, tutduğum vəzifədən qürur duyuram. Tank komandiri olaraq məsuliyyətlə xidmət etməyi torpaqlarımızı düşməni tapdığımdan azad etməyə hazır olmaq üçün döyüş vərdişlərimi mükəmməl öyrənməyi qarşıma məqsəd qoymuşdum.

April döyüşlərində öndə gedənlərdən biri də mənim komandiri olduğum tank idi. Düşməni üzərinə əks-hücum edərək onların döyüş texnikasını, zirehli maşınlarını məhv etməyə müvəffəq olduq. Müharibə anlayışı çoxlarına ağır gələ bilər, lakin təlimlər zamanı qazandığımız vərdişlər döyüş meydanında rahatlıqla qələbə qazanmağımıza gətirib çıxardı.

Aprilin ilk günlərindən hamı kimi Vətən torpağının müdafiəsi, eləcə də tarixi torpaqlarımızı geri qaytarmaq məqsədilə irəli atıldım. Bu gün ailəm, eləcə də mənim üçün qürurverici haldır ki, april döyüşlərindən sonra təşəkkür elan olunanlar sırasındayam. Eləcə də Novruz bayramı ərəfəsində Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov tərəfindən fəxri fərmana layiq görülmüşəm. Bütün bunlar hər bir hərbi qulluqçunun xidmətində stimuldur. Mən və bütün xidmət yoldaşlarım hər birimiz Vətənimizə candan bağlıyıq.

* * *

April döyüşləri nəticəsində mühüm əhəmiyyətə malik olan mövqələr ələ keçirildi. Şəhidlərimizlə yanaşı, yaralılarımız da oldu. Qürurla qeyd etməliyik ki, yaralılar sağlamlıqlarına qovuşub şəhidlərimizin qisasını almaq üçün öz xidmət yerlərinə geri döndülər.

Döyüşlər zamanı qəhrəmanlığı ilə seçilən və hərbi xidmətdə fərqlənməyə görə III dərəcəli medalla təltif olunan müddətdən artıq həqiqi hərbi xidmət hərbi qulluqçusu əsgər Taleh Səbui oğlu Hüseynovdur:

O, tank heyətinin tuşlayıcısıdır. Goranboy rayonunda sadə kəndli ailəsində dünyaya göz açıb. Məktəbi bitirdikdən sonra yaşadıqları kimi hərbi xidmətə yollanır. 2012-2013-cü illərdə ordu sıralarında müddətli həqiqi hərbi xidmət keçir. Vətənpərvərliyi və nizam-intizamı ilə seçilir. Taleh xidmətini başa vursa da, daim Vətəninə, xalqına, millətinə sadıq olur. Sonda Vətən sevgisi onu yenidən ordu sıralarına qatılmağa vadar edir. Gizir hazırlığı kursuna qatılan gənc tank heyətinin tuşlayıcısı kimi təhsilini başa vurur. Ön xətt hərbi his-

sələrindən birində xidmətə başlayır. Aprilin ilk günlərindən döyüşlərə qatılır, öz bacarığı və şücaəti ilə seçilir. Taliş istiqamətində gedən döyüşlərdə qəhrəmancasına vuruşur. Yoldaşlarına dayaq, düşməni göz dağı olur. Döyüşlərin birində əl, üz və bel nahiyyələrindən yanıq, sağ ayağından qəlpə yarası alır. Yaralı əsgər hospitala çatdırılır. Tez bir zamanda sağalan qəhrəman öz xidmət yerinə qayıdır.

- April döyüşləri Azərbaycan Ordusunun gücünün, bizlərin Vətən sevgisinin göstəricisi idi. Hər birimizin illercə gözlədiyimiz gün gəlmişdi. Ermənilər öz ləri atəşkəsi pozmuş, torpaqlarımıza basqın etmişdilər. Lakin bir anda qarşılarında bizləri görəndə təşviş içində geri çəkilməyə, qaçmağa başladılar. Biz irəlilədikcə düşməni geri çəkilir, torpaqlarımızı boşaldırdılar. Bunlar hər birimizin görmək istədiyi mənzərəydi. Düşməni Azərbaycan Ordusunun gücünü dadmış, torpaqlarımızın bir hissəsini boşaltmışdı. Bu gün də onlar o gecənin acısını çəkir, mühüm əhəmiyyətli yüksəklikləri əldən verdikləri üçün özlərinə yer tapa bilmirlər. April döyüşləri ərəfəsində şəhid olan hərbiçisi

yoldaşlarımız oldu. Biz onların ruhunu şad etmək üçün torpaqlarımızı tam azad edəcəyik. Bunu etmək hər birimizin övladlıq borcudu. Bu gün döyüş texnikası ilə tam şəkildə kompleksləşdirilmiş. Məişətimiz yüksək səviyyədedir. Azərbaycan Ordusunun nümayəndəsi olaraq Ali Baş Komandanıma güvənir və döyüş əmrini gözləyirəm. Vətən torpağının bir hissəsinin azad edilməsində yaralandım, lakin torpaqlarımızın tam azad edilməsi uğrunda canımdan keçməyə hazırım.

Vətəni canından üstün tutan, onun uğrunda varlığından keçən döyüşçülər olduğu halda ermənidə nəinki bir qarış torpaq, alınmamış qisas qalmayacaq.

Səhifəni hazırladılar:
**polkovnik-leytenant
Arif PƏNAHOV,**
**kapitan
Məhəmməd ƏLİYEV,**
**baş leytenant
Ceyhun CƏFƏRLİ,**
"Azərbaycan Ordusu"

31 Mart Soyqırımı - 100

“Quba qırğınları Bakı, Şamaxı qətliaamlarının davamı idi”

1918-ci il azərbaycanlıların soyqırımının 100 illiyi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin müvafiq Sərəncamının icrası ilə əlaqədar Azərbaycan Ordusunda silsilə tədbirlər həyata keçirilir. Əlahiddə Ümumqoşun Ordu, müxtəlif qoşun növləri, birlik, birləşmə və xüsusi təyinatlı təhsil müəssisələrində yerli icra hakimiyyəti orqanları və ictimai qurumların nümayəndələri ilə birgə anım tədbirləri keçirilir.

Erməni-daşnak qüvvələrinin 1918-ci il mart-aprel aylarında Quba şəhərində həyata keçirdiyi soyqırımı cinayətlərinin qurbanı olmuş insanların yaxın qohumları ilə görüşmək məqsədilə redaksiyamızın əməkdaşı oraya ezam olunaraq həmin insanlarla söhbət aparıb əzizlərindən eşitdikləri o faciə ilə bağlı acı xatirələrini qələmə alıb.

Qubalıların qan yaddaşı

Mart faciələrinin baş verdiyi günlərdən bizi 100 illik zaman kəsiyi ayırsa da, vaxtilə o hadisələrin canlı şahidi olmuş insanların dedikləri nəsildən-nəslə hələ də ötürülməkdədir. Təkcə 2007-ci ilin aprelinde Quba şəhərində aşkarlanan soyqırımı məzarlığı 1918-ci ilin mart-aprel aylarında erməni millətçilərinin həyata keçirdikləri qətliaamların coğrafiyasının daha geniş və faciə qurbanlarının sayının qat-qat çox olduğunu sübuta yetirən dərin faktlardır. 100 il bundan əvvəl Qubada baş verən qırğınlar haqqında qubalılar çox məlumatlıdır. O faciəli günlərin acı xatirələri yaddaşlardan hələ də silinməyib. Əksinə, getdikcə daha da dərinən öyrənilir, hər bir azərbaycanlı o dəhşətli faciələrdən xəbərdar olmağa çalışır.

“Yaxın, uzaq tariximizi unutmamalıyıq”

Qubalıların söylədiyinə görə erməni-daşnak qüvvələrinə qarşı müdafiə və hücum mövqeyində dayanan Digah kəndinin igid, qorxmaz oğulları Dərin dəre (Həzirə Qanlı dəre adlanır) deyilən yerdə kənd hücumu qarşısını bir neçə dəfə ala bildikləri.

Digah kənd orta məktəbinin direktoru Mansur Hacıyevın nə-

Mansur Hacıyev

nəsi, babası (atası o zaman 3 aylıq körpə olub) Qubada baş verən qətliaamların şahidləri olublar. Mansur müəllim söylədi ki, 1918-ci ildə ermənilərin Quba qəzasında törətdikləri qətliaamlar, talanlar barədə bizim kənddə də xəbər gəlib çatıb. Babam danışdı ki, bizim kənddə də hücum olacağı hər dəqiqə gözlənilirdi. Ona görə də ağsaqqalların məsləhətilə əvvəlcədən qadınlar, qocalar, uşaqlar kənddən çıxarılmışdı. Onları kəndin yuxarı hissəsində olan meşəliyə yerləşdirmişdilər ki, ermənilər gəlib qırmasın. O zaman vəhşiləşmiş ermənilər kəndimizi od vurub yandırdılar. Yerli ermənilər onlara bələdçilik edibləmiş. O cümlədən bizim evi də - ata-baba evimizi

də yandırmışdılar. Kəndimizin cavanları qonşu kəndlərin cavanları ilə birlikdə ermənilərin “Qanlı dəre” deyilən yerdə qarşısını kəsərək onlara müqavimət göstəriblər. Deyənlərə görə bizim kənddən bir nəfər də olsa erməni sağ geri dönmə bilməyib. Onlar bu yerlərin dağılmasına, qayalarına bələd olmadıqlarına görə silahlarını atıb qaçmaq istəyəndə hamısını kəndin cavanları məhv edib.

Hər il martın 31-də məktəblilərlə birlikdə “Qanlı dəre”yə gəldiklərini deyən Mansur müəllim bildirdi ki, soyqırıma məruz qalan insanları yaddan çıxarmırıq. Bizim yerli əhali o zaman da erməniyə sübut etməyə çalışmışdı ki, bu torpaq doğma torpağımızdır, biz buradan heç bir yere gedəsi deyilik. Ölsək də, torpaq uğrunda döyüşərək öləcəyik. Bütün bunlar gənc nəsə öyrədilir. Biz heç vaxt tariximizdə baş verən hadisələri unutmamalıyıq. Yaxın, uzaq tariximizdən uzaqlaşmamalıyıq”.

Öyrənirəm ki, Mansur müəllimin nənəsi Qızıyət Məlikova 1984-cü ildə 88 yaşında dünyasını dəyişib. Hadisələr vaxtı cavan gəlin olub. Həmin günləri xatırlayanda göz yaşlarını saxlaya bilmirmiş. Qız-gəlinlərin başına gətirilən müsibətlərdən danışmış. Evləri 1979-cu ildə sökülə də, yanmış yerlərin izləri hələ də qalırmış. Ermənilər Quba qəzasında insanlara görünməmiş zülm ediblər. Hadisələr zamanı Digah kəndində tək yaşayan 100 yaşlı Ərzi nənəni qocaları, qız-gəlinləri köçürərək yaddan çıxarırlar. Qayıdanda görürsən ki, ermənilər onu demirlərə keçirdərək vəhşicəsinə qətlə yetiriblər.

Mansur müəllim söhbətinin sonunda bildirdi ki, Böyük Vətən müharibəsində, Qarabağ cəbhəsində kəndimizin igid oğulları döyüşüblər. “Bu gün Azərbaycan Ordusunda da xidmət edən neçə zabitimiz, hərbcimiz var. Azərbaycan doğma Vətənimizdir. Bu gün də Ali Baş Komandanımız əmr verərsə, yüzlərlə, minlərlə gənc silaha sarılaraq torpaqlarımızın azadlığı və müdafiəsi uğrunda döyüşlərə getməyə hər an hazırıq”.

Rafiq Mirzəyevın isə iki babası, babalarının qardaşları “Qanlı dəre”də döyüşlərin iştirakçısı, nənələri Qızmar və Əsmər Quba qırğınlarının canlı şahidləri olublar. Bibisi Şahsənəm qonşu Çartəpə kəndindən dəstə toplayıb ermənilərə qarşı döyüşüb. Atası Həsərət Mirzəyev hadisələr zamanı 10-12 yaşında imiş. Uzun illər kənddə məktəb direktoru işləyən Həsərət Mirzəyev 1985-ci ildə ilk dəfə canlı şahidi olduğu Quba soyqırımını, ermənilərin təcavüzü haqqında Azərbaycan televiziyasında bəzi məlumatlar, tutarlı informasiyalar vermişdi. O, 2005-ci ildə dünyasını dəyi-

şib. Rafiq müəllim uzun illərin araşdırmasının nəticəsi olaraq Quba soyqırımı haqqında “Quba faciəsi və Qanlı dəre” adlı kitabını çapa hazırlayıb.

Rafiq Mirzəyevın dediklərindən: “1918-ci ildə ermənilərin Azərbaycan xalqına qarşı törətdikləri amansız soyqırımı hadisələrindən biri də Quba faciəsidir. Quba qırğınları Bakı, Şamaxı qətliaamlarının davamı

Rafiq Mirzəyev

idi. 1918-ci ilin iyununda Qafqaz İslam Ordusunun Gəncədən başlayaraq Bakı uğrunda apardığı uğurlu döyüş əməliyyatlarından ermənilər təlaşlanaraq geriye - şimala doğru qaçmağa başlayırlar. Gördüyünüz bu “Qanlı dəre” adlanan əlverişli bir mövqedə ermənilər yerli özünü müdafiə destələri tərəfindən mühasirəyə alınaraq məhv ediliblər. Babam danışdı ki, erməni silahlı destələri Quba kəndində idarə edənler əsasən bolşeviklər idi. Mənim əsas arxivim o hadisələrin canlı şahidi olan insanlardır ki, həzrətdə onlar dünyasını dəyişiblər. Bu insanlarla mən 65 il bir yerdə yaşamışam. Döyüş gədən sənəqləri atam mənə göstərirdi. İndi də həmin sənəqlər dağılmış vəziyyətdədir. Tarixi silmək, saxtalaşdırmaq mümkün deyil. Son 20 ildə Quba faciələri, Quba qətliaamları, Quba soyqırımı haqqında çox yazılıb. Bir dəhşətli fakt barəsində də sizə məlumat verim. Qubanin faciəli gününün şahidi olan Həmdulla İsmayilov təsadüf nəticəsində sağ qalsa da, bir qolunu itirmişdi. O danışdı ki, qırğınlar zamanı bir gün ermənilər yol tapıb meşəyə tərəf qaçan camaatı mühasirəyə alırlar. Valideynlərin, uşaqların qollarını biri-birinə dairəvi şəkildə bağlayırlar. Ortada ocağa od vurub yandırlar. Şərtlərini yenidən təkrar edən ermənilərə məhəl qoymayan insanlar biri-birini oda sarı çəkməyə başlayır. Bu zaman insanlar diri-diri yanır. Kənddən dəhşət doğuran bu mənzərəni gören erməni vəhşiləri mahnı oxuyub, şənələniblər. Bu faciədən təxminən bir neçə nəfər sağ çıxıb. Onlardan biri keçən əsrin 60-cı illərində Qubada vəfat edir. Oradan sağ çıxan bir-iki uşaq və

bu dəhşətli mənzərəni meşədən gören dinc sakinlər o faciəli hadisə haqqında danışar, erməniləri lənətləyirdilər. Bu dünya tarixində görünməmiş qətliaam idi”.

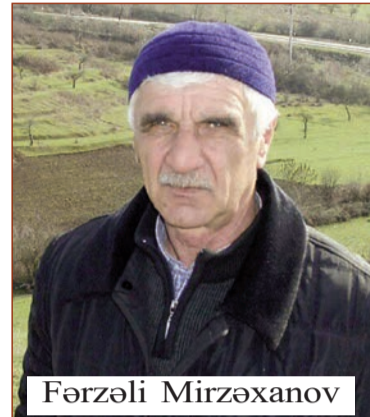
Rafiq müəllimin Quba qırğınları ilə bağlı araşdırmasında təmasda olduğu bütün insanlar birbaşa həmin hadisələrin şahidi və müdafiə döyüşlərinin iştirakçısı olublar. O deyir ki, tək-cə Digah kəndində yüzə yaxın qohum-əqrəbə, el-oba adamı var idi ki, onlar müdafiə döyüşlərində iştirak etmişdilər. 1850-ci ildə anadan olan Şeyx Şamil hərəkatının iştirakçısı, vaxtilə Hacı Müradin dəstəsində döyüşən Ölçüxan Rüstəmov ermənilərə qarşı müdafiə döyüşlərinin ən fəal təşkilatçılarından biri olub. Alpan, Sisay, Digah kəndlərində Quba qırğınlarının təkrar olunmaması üçün ciddi tədbirlər görürdü. Alpan kəndindən Zaman dayı, Buxsay kişi möhkəm yaddaş malik fənonem insanlar idilər. Quba faciələrinin əvvəlindən sonuna dek canlı şahidləri olmuşdular. Baş verən hadisələri, qaniçən, insan qatilləri olan ermənilərin Qubada yaşayan müsəlman əhəlisinə qarşı törətdikləri vəhşiliklər barədə anbaan bizə nəql edirdilər. 300-dən artıq şahidlə görüşüb söhbət aparışıam.

Qubanin yaşlı nümayəndələri ilə söhbətdən məlum olur ki, təsadüf nəticəsində aşkara çıxarılmış məzarlıq bəlkə də Qubada törədilmiş qətliaamların yarisindən da azıdır. Bu qətliaamlar şəhərin aşağı məhəllələrində aparılıb. 15 gün yuxarı məhəlləni talan edib camaatı qırıldıqdan sonra gözlərini qan örtmüş ermənilər aşağı məhəllələrə keçiblər. Hələ Sovet dönmində Quba Konserv Zavodu tikilərkən bundan da çox böyük ərazini əhatə edən məzarlıq aşkarsansa da, dövrün qanunlarına uyğun olaraq gizli saxlanılması qərara alınmışdı.

“Qanlı dəre” əfsanəsi

Fərzəli Mirzəxanovun əmiləri, dayısı İsabala, nənəsi Saat Əhmədova da Quba qırğınlarının şahidi idilər. Qonşu kənddə gəlin olan Saat nənənin hadisələr zamanı 18 yaş olub. 1918-ci il mart soyqırımının sonuncu canlı şahidi olan bu adam 2013-cü ildə rəhmətə gedib. O ermənilərin Qubada törətdiyi vəhşiliklərdən, qız-gəlinlərin necə işğəncələrlə qətlə yetirilməsindən danışdı.

Fərzəli Mirzəxanovun dediklərindən: “Digah kənd camaatının “Qanlı dəre” ilə bağlı böyük təəssüratları var. Azğınlaşmış ermənilərlə yerli destələri “Qanlı dəre”də qarşılaşır. Saat nənəm deyirdi ki, bu dəre qıpqırımızı qana boyanmışdı. O zaman kəndimizdə 84 ev olub. Ermənilər bütün evləri ta-

Fərzəli Mirzəxanov

lan edib yandırdılar. Kəndin qədim məscidini də dağıdıblar. Babam Güləli Fərzəli oğlu da “Qanlı dəre” döyüşlərində iştirak edib.”

Quba sakini Eldar Qurbanovun dediklərindən: “Atam Rza bəy Mirzəbəy oğlu 1901-ci ildə anadan olub. O danışdı ki, Quba hadisələrində müdafiə döyüşləri zamanı ermənilərin atəş nöqtələrini susdurmaq tapşırığı alır. O, dayısı Həbiblə birlikdə verilən tapşırığı uğurla yerinə yetirir. Onlar ermənilərin atəş nöqtələrini susdurub toplarını da qənimət kimi götürürlər. Demək olar ki, ermənilərin güclü top hücumlarının qarşısını bununla da alınır. Qırğınlar vaxtı atamın babası Cabbar, anamın qardaşı Hətəm ermənilər tərəfindən öldürülüb. Atam Böyük Vətən müharibəsində də artilləriyə bölüyünün komandiri olub.”

Amazaspın xəyalları puç oldu

... Qubaya doğru hərəkət edərkən yolu üstündə bütün müsəlman kəndlərini talan edən, dağıdan, yandıran, qaçmağa macal tapmayan qocaları, qadınları və uşaqları vəhşicəsinə qıran Amazasp Qubada məscidin qarşısında əhalini hədələyərkən demişdi: “Mən əslən Ərzurumdanam. Uzun müddət türklərlə vuruşmuşam. Mən erməni xalqının qəhrəmanım və onun mənafehlərini müdafiəçisiyəm. Qisasçı dəstəmlə burada qayda-qanun yaratmağa göndərilmişəm... Mənə əmr edilmişdir ki, dənizdən Şahdağa kimi bütün müsəlmanları məhv edim, onların yaşayış yerlərini Şirvanda (Şamaxıda - H.L) olduğu kimi tamamilə dağıdıb, torpaqla bərabərləşdirim...”

Şahdağa kimi bütün müsəlmanları qırmaq istəyən daşnak başçısının xam xəyalları baş tutmadı. Yerli əhalinin mütesəkil müqavimətinə rast gələn Amazasp yenə istəyinə nail ola bilmədi. Qubada dəhşətli soyqırımı törətmiş qaniçən cəllad 1918-ci il mayın 18-də “Qanlı dəre” döyüşlərindən güclə qaçıb canını qurtara bildi.

“Qanlı dəre” döyüşlərində qazanılan uğurumuz böyük qələbə idi. Təsadüfi deyil ki, ulu öndərimiz Heydər Əliyev 1998-ci il oktyabrın 3-də Qusar rayonunda seçiciləri ilə görüşündə belə demişdi: “Qanlı dəre”də 1918-ci ildə qusarlılar Azərbaycan xalqına təcavüz edən erməni millətçilərinin qarşısını alıb onları darmadağın etmişlər.”

Lalə HÜSEYNOVA,
“Azərbaycan Ordusu”

Naxçıvanda ümumtəhsil məktəblərinin hərbi rəhbərlərinin bilik və peşəkarlıqları artırılır

Muxtar respublikada "Gənclərin çağırışağadərki hazırlığı" fənnini tədris edən ümumtəhsil məktəblərinin hərbi rəhbərlərinin növbəti təlim toplantısı olub.

Əlahiddə Ümumqoşun Ordunun Təlim-Tədris Mərkəzində keçilən dərslərdə diqqətə çatdırılıb ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasında fəaliyyət göstərən tam orta məktəblərdə hərbi kabinələrin yüksək səviyyədə hazırlanması, yaradılan hərbi vətənpərvərlik guşələri hərbi rəhbərlərin işini xeyli asanlaşdırıb. Buna görə də hərbi rəhbərlər şagirdlərdə hərb sənətinə marağ yaratmalı, gəncləri həm hərbi idman oyunlarına, həm də hərbi xidmətə yüksək səviyyədə hazırlamalıdır. Hərbi rəhbərlər dərs keçən zaman xalqımızın şanlı hərbi ənənələrini şagirdlərin diqqətinə çatdırmalı, Vətənimizin azadlığı və ərazi bütövlüyü uğrunda, milli dövlətçiliyimizin möhkəmləndirilməsində öz şücaətəri ilə seçilən, Vətən yolunda canını fəda edən qəhrəmanlarımız haqqında məktəbliləri məlu-

matlandırmalıdır. Dərslərdə o da diqqətə çatdırılıb ki, şagirdlərə baş verə biləcək fövqəladə hallarda mülki müdafiənin təşkil formaları, mürəkkəb vəziyyətlərdə qətiyyətli davranmaq bacarıqları aşılmalıdır.

Toplantı çərçivəsində hərbi vətənpərvərlik mövzusunda film və videoçarxlar nümayiş olunub. Təlim toplantısında kütləvi qırqın silahlarından mühafizə vasitələri və onlardan istifadə qaydaları əyani olaraq göstərilib. Fiziki hazırlıq dərsləri zamanı silahlı, silahsız və ikilikdə çalışmalar kompleks, eləcə də sürət və güc çalışmalarını yerinə yetirilib. Təlim

mərkəzində hərbi rəhbərlərə müxtəlif atıcı silahların tətbiqi, taktiki-texniki xüsusiyyətləri haqqında məlumat verilib. Həmçinin ilk tibbi yardımın göstərilməsi və yaralıların döyüş sahəsindən çıxarılması qaydaları da diqqətə çatdırılıb. Hərbi rəhbərlər praktiki atışları icra edib, əl qumbaralarından atış çalışmalarını yerinə yetiriblər. Üç günlük təlim-toplantı yekun tədbiri ilə başa çatıb. Tədbirdə Əlahiddə Ümumqoşun Ordu komandanı general-leytenant Kərəm Mustafayev, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Təhsil naziri Məmməd Qəribov, Səfərbərlik və Hərbi Xidmətə Çağırış üzrə Dövlət Xidmətinin

reisi general-mayor Səxavət Salmanov çıxış edərək bildirdilər ki, hərbi rəhbərlər davranışları, hərbi geyimə münasibətləri ilə şagirdlərdə ordumuz haqqında ilkin təəssüratlar yaradırlar. Buna görə də Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisi sədrinin tapşırığı ilə bütün tam orta məktəblərin hərbi rəhbərlərinə yeni geyim formaları və tam tədris bazası ilə təmin edilmiş ibtidai hərbi hazırlıq yesikləri təqdim edilib.

Çıxışlar zamanı təlim-toplantılarının əhəmiyyəti qeyd edilib, hərbi rəhbərlərin bilik, bacarıq və peşəkarlıqlarının artırılmasının bundan sonra da diqqət mərkəzində saxlanılacağı bildirilib. Həmçinin vurğulanı ki, bu gün tam orta məktəblərimizdə şagirdlərin vətənpərvər ruhdə yetişdirilməsinə xüsusi əhəmiyyət verilir. Ona görə də hər il yüzlərlə gənc Naxçıvan şəhərində yerləşən Heydər Əliyev adına Hərbi Liseydə təhsil almaq üçün müraciət edir.

Sonda bir qrup hərbi rəhbərə növbəti hərbi rütbələr təqdim olunub.

Leytenant Nəriman NƏCƏFOV, "N" hərbi hissəsi

Xəbərlər: hadisələr, faktlar

Türkiyə və Rusiya prezidentləri arasında telefon danışığı olub

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan ilə Rusiya Prezidenti Vladimir Putin arasında telefon danışığı olub. Türkiyə dövlətinin başçısı rusiyalı həmkarına Kemerovo şəhərində baş vermiş dəhşətli yanğında insan tələfatına görə başsağlığı verib.

Telefon danışığı zamanı tərəflər ikitərəfli və regional məsələləri müzakirə ediblər.

Qərara alınıb ki, aprel 4-də Ankarada Suriya məsələsi ilə bağlı Türkiyə, Rusiya və İran prezidentlərinin üçtərəfli görüşü keçirilsin. Bundan başqa, Vladimir Putinin Ankaraya səfəri çərçivəsində Türkiyə-Rusiya münasibətləri də ikitərəfli formatda müzakirə olunacaq.

PKK-ya məxsus daha bir sığınacaq ələ keçirilib

Türkiyənin təhlükəsizlik qüvvələri ölkənin Hakkari bölgəsindəki Şemdinli rayonunda PKK terror təşkilatına məxsus böyük bir sığınacağı ələ keçiriblər.

Mağarada yerləşən uzunluğu 125, hündürlüyü 3, eni isə 1 metr olan sığınacaqda bomba hazırlamaq üçün avadanlıq, çox sayda geyim, qida məhsulu, kitab, qeyd dəftərləri və s. aşkarlanıb.

Minskde helikopter ekipajları yarışacaq

İyulun 23-29-da Belarusun paytaxtı Minsk şəhərində helikopter idmanı üzrə dünya çempionatı keçiriləcək.

Bu barədə Belarusun Aviasiya İdmanı Federasiyasından məlumat verilib.

Dünya çempionatı Borovaya aedromunda keçiriləcək. Yarışda 15 ölkədən 40-dan çox ekipaj iştirak edəcək. Çempionatın ən maraqlı hissəsi helikopterlərin yarışması olacaq.

İdman tədbiri çərçivəsində tamaşaçılar, həmçinin aviasiya festivalını da izləyə biləcəklər.

Yaponiya özünümüdafiə qüvvələrinin quru qoşunlarının komandanlığında islahatlar aparır

Yaponiyada 1954-cü ildən bəri ilk dəfə olaraq quru qoşunlarının komandanlığında islahatlar aparılır. Bunun nəticəsində beş regional hərbi hissə ümumi komandanlıq altında birləşəcək.

Ümumi birləşmənin komandanlığı birbaşa Müdafiə nazirinə tabe olacaq. Müdafiə nazirindən daxil olan əmr özünümüdafiə qüvvələrinin birləşmiş qərargah rəisləri səviyyəsində təhlil edildikdən sonra quru qoşunlarının ümumi komandanlığına ötürüləcək.

"Armeniareport": Ermənistan hökumətinin sosial-iqtisadi problemlərin həlli ilə bağlı verdiyi vəd yalandır

Ermənistan hökuməti vətəndaşları sosial-iqtisadi problemlərin həll olunacağına inandırmağa çalışır. Ancaq verilən vədlər yalandır.

Bu fikir Ermənistanın "Armeniareport" saytında yayılmış məqalədə yer alıb. Yazıda qeyd olunur ki, sosial-iqtisadi problemlərin yaxın gələcəkdə aradan qaldırılması ümidverici deyil. Çünki ölkədə qanunlara uyğun tədbirlər görülmür. Problemlərin həlli yalnız ölkəni tərk etməkdir. Ermənistan iqtisadiyyatının yaxşılaşması reallaşmayan arzudur. Hökumətin maaşların və pensiyaların artırılması ilə bağlı verdiyi vəd yalandır. Ölkəni idarə edənlər əhəlinin gəlirlərini artırmaq istəmir. Ermənistan hökuməti erməni xalqını səfalətə məhkum edir. Ölkədə iqtisadiyyatın inkişafı real deyil.

AZƏRTAC-ın materialları əsasında

Mart qırğınları xalqımızın qan yaddaşdır

Ermənilər XX əsrdə Azərbaycan xalqına qarşı dəfələrlə soyqırınlar həyata keçirmişlər. Təbii ki, onların məqsədi torpaqlarımız, zəngin nemətlərimizə sahiblənmək olub. 1918-ci il 31 mart soyqırımı, 1992-ci il 26 fevral Xocalı faciəsi insanlığa sığmayan hadisələrdir.

31 Mart Azərbaycanlıların Soyqırımı tarixindən 100 il keçir. Bu soyqırınları zamanı uşaqlara, qocalara, qadınlara qarşı ermənilər tarixdə görünməmiş vəhşiliklər törətmişlər. 1918-ci ilin mart-aprel aylarında Bakıda, Şamaxıda, Qubada, Qarabağda və Azərbaycanımızın digər bölgələrində erməni daşnaklarının törətdiyi qırğınlar barədə o dövrün mətbuatında da geniş yazılar dərc olunub.

Bildiyimiz kimi, 31 mart soyqırımı ermənilər tərəfindən azərbaycanlılara qarşı həyata keçirilmiş qəddar təcridatlardan biridir. Həmin gün təkcə insanlar qətlə yetirilmədi, həm də xalqımızın sərvətləri, maddi-mədəniyyət abidələri də yerlə-yeksan edilib.

Bu günə qədər insanların söylədiyi dəhşətli faktlar barədə çoxlu sayda əsərlər, kitablar yazılıb. O faktlardan birini söyləmək istəyirəm. Ermənilərin hücumlarından qorunmaq üçün şəhər xəstəxanasına, məscidlərə sığınan minlərlə insanın yandırılması faktı onların vəhşiliyinin bariz nümunəsidir.

80 il sonra bu hadisələrə düzgün qiymət ümummilli liderimiz Heydər Əliyev tərəfindən verilib. 26 mart 1998-ci il tarixində "Azərbaycanlıların soyqırımı haqqında" fərman imzalandı. Məhz həmin fərmana görə 31 mart Azərbaycanlıların Soyqırımı Günü kimi tarixə yazıldı.

Göründüyü kimi, ermənilərin xalqımıza qarşı törətdiyi vəhşiliklər sonsuzdur. Təqvim üzərinə təqvim gəlsə də, yeni-yeni nəsillər dünyaya göz açsa da, belə dəhşətlər xalqımızın yaddaşından silinməyəcəkdir.

Hüsniyyə İDRİSOVA, BSU-nun I kurs tələbəsi

Ermənistan ordusunda xidmətdən razı qalan bir gənc tapılmadı

"Brevis" şirkətinin keçirdiyi sosioloji sorğunun nəticələrinin bir qismi erməni xalqını dəhşətə gətirdi

Bir müddət əvvəl Ermənistan "ordu-millət" adı altında başlayan firıldığın tərki hissəsi olan "Ditaket" (müşahidə məntəqəsi) proqramının tətbiqinə start verilib. Proqrama əsasən erməni ordusunda olan çatışmazlıqların öyrənilməsi, aradan qaldırılması və aradan qaldırılması məqsədilə "Brevis" şirkəti rəy sorğusu keçirib.

Ermənistanın Müdafiə naziri Viqen Sarkisyanın rəhbərliyi ilə ordudan tərxis olunmuşlarla keçirilən görüşdən sonra gənclərlə sual-cavab aparılıb. Nəticəyə əsasən respondentlərlə arasında əsasən ali təhsillilər, rifah halı və sosial şəraiti aşağı olan ailələrdən olan gənclər hərbi xidmətə neqativ münasibət bildirib.

Sorğuda iştirak edənlərin 40 faizi xidmətə getməkdənsə təhsilini davam etdirməyə üstünlük verdiklərini deyiblər. Tərxis olunanların 20 faizə yaxını yeməyin miqdarından və keyfiyyətindən, 40 faizdən çoxu isə hərbi əmlakın keyfiyyətsizliyindən narazı olduqlarını bildiriblər.

Xidmətini başa vuranların əksəriyyəti komandir heyətinin davranışı, məzuniyyətlərin bölüşdürülməsində ədalətsizlik, nizamnamədən kənar münasibətlər, rüşvətخورluq, hərbi polis fəaliyyəti

və tibb xidmətinin bərhad təşkilindən narazılıq ediblər.

İmkani olan hər bir Ermənistan vətəndaşı müxtəlif bəhanələrlə hərbi xidmətdən yayınmağa çalışır. Belə gənclərin sayının 70 faiz olduğu bildirilir. Statistik məlumatlara əsasən, 2016-cı ildə 209.000 nəfər və 2017-ci ildə isə 230.000 nəfər Ermənistan vətəndaşı təkcə Rusiya Federasiyasına köçmüşdür. Hərbi xidmətə getmək istəməyənlərin içində Yerevan və Lori sakinləri daha çoxdur.

Sosioloji sorğunun nəticələri ictimailəşdirildikdən sonra ordudakı vəziyyətlə qismən tanış olan erməni xalqı dəhşətə gəlib. Ordudakı vəziyyətdən narahat olan əsgər valideynləri təlaş içindədir. Sorğuda iştirak edənlər arasında Ermənistan ordusundakı hansısa xidmət sahəsindən razı qalan gənc tapılmamışdır.

Onu da qeyd edək ki, görüşə dəvət edilərək sorğuda iştirak edən gənclər xüsusi olaraq seçilmişdir və Ermənistan Müdafiə Nazirliyi maraqlı tərəf olaraq nəticələrin yalnız bir qisminin dərc edilməsinə icazə vermişdir. İşğalçı ölkənin ordusunda vəziyyətin nə dərəcədə acınacaqlı olduğunu təsəvvür etmək çətin deyil.

İsa ELDAROĞLU

Medallı igidlərimiz

“Ölümsüz ömür yaşayır oğlum”

Respublikamız son illərdə böyük inkişaf yolu keçib. Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən uğurlu siyasət nəticəsində Azərbaycanda bütün sahələrdə böyük nailiyyətlər əldə olub. Müharibə veteranlarının, şəhid ailələrinin, müharibədə sağlamlığını itirmiş insanların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi istiqamətində görülən işlər də göz önündədir. Qarabağ müharibəsi əlillərinə, veteranlarına və şəhid ailələrinə diqqət və qayğının əsasını ulu öndər Heydər Əliyev qoyub. Bu gün həmin siyasət yeni mərhələdədir. Dövlət başçısı İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən siyasətin əsas istiqamətlərindən birini müharibə veteranlarının, əlillərinin, şəhid ailələrinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi, onların problemlərinin vaxtında həllinə nail olunması, hər cür qayğı ilə əhatə olunması təşkil edir. Hər bir ətilin, şəhid ailəsinin qaygılarını dövlət öz üzərinə götürür və qısa müddətdə həll edir.

Bu günlərdə şəhid Həmidəğa Nağıyevin anım günü münasibəti ilə ailə üzvlərini ziyarət etdik.

Yol boyu düşünürəm: yurdumuza yaz gəlib. Həmidəğa da fəsilərin ən füsunkarı, nazlısı olan yazda dünyaya gəlmişdi. Bəlkə də yazın havası ilk dəfə ciyərlərinə dolan anda Vətən sevgisi qəlbində məskən salmışdır. Bu sevgi elə bir əzəmətli qala ucaltmışdı ki... Sonralar da bu fəsilə Vətənimizin valehedici gözəlliklərinin şahidi olaraq, yaza vurulmuşdu. Yazda da şəhid oldu Həmidəğa.

Həmidəğa Nağıyev 1975-ci ildə Bilgəh qəsəbəsində anadan olub. 1983-cü ildə 142 nömrəli orta məktəbdə 8 illik təhsil alıb və Zabrat qəsəbəsindəki 71 nömrəli texniki peşə məktəbini bitirdikdən sonra 1993-cü ilin apreliyində hərbi xidmətə yola düşüb. Döyüş yolu Qançanağı, Hacılı, Ağdam, Ağdərə, Başkənd və başqa cəbhə bölgələrindən keçib. 1995-ci il martın 4-də Tovuzun Əlibəyli kəndində gedən döyüşlərdə qəhrəmanlıqla vuruşub, şəhid olub. Ölümündən sonra "İgidliyə görə" medalı ilə təltif edilib.

Mənəvi-Psixoloji Hazırlıq və İctimaiyyətlə Əlaqələr İdarəsinin zabiti mayor İlkin Qayıbov şəhidin anası Qənirə xanıma idarə rəisinin adından belə qəhrəman övlad tərbiyə etdiyi üçün təşəkkürünü çatdırdı. Bildirdi ki, şəhid ailələri daim Ali Baş Komandanın, Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyinin diqqətindədir. "Belə bir gündə sizinlə birlikdə olmaqdan könül xoşluğu yaşayırıq. Şəhidlər ölməyib, onlar hamımızın ürəyində yaşayırlar. Bu gün güclü ordumuz var. Tezliklə üçrəngli bayrağımız özəli torpaqlarımızda dalğalanacaq. O gün uzaqda deyil".

Vətəne məhəbbət körpəlikdən, beşikdə ana laylarından, nağıllardan başlayır. Qənirə ananın vətənpərvərlik

hisslərinin çox yüksək olması hiss etdik. Ana qürurla dedi ki, Vətən sevgisi müqayisə olunmazdır. "Mən fəxr edirəm ki, oğlum Vətəni canından da çox sevərək, o sevginin zirvəsinə ucalanların sırasındadır. Həmidəğa 14 güllə yarası al-

rilən yüksək dövlət qayğısına görə Prezident İlham Əliyevə, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya öz minnətdarlığını bildirdi.

Bilgəh qəsəbəsindəki Mədəniyyət evi və küçələrdən biri Həmidəğanın adını daşıyır.

sa da, döyüşdən çıxmayıb. Balamı düşmənin snayperi sınısından vurub."

Qənirə ana kövrəkliklə evi süzür, asta səsle: - Bu evi dövlət başçımız oğlum şəhid olduğuna görə verib. Bəzən mənə elə gəlir ki, oğlum sağdır. Burada yaşayır. Dəfələrlə əlimdə açar qapını açmaq yerinə zəngi basmışam. Və onun qapını açacağını gözləmişəm. Oğlumun yoxluğuna inana bilməmişəm, indi də inanmıram. Oğlum şəhid olub, şəhidlər isə ölmürlər. Ölümsüz ömür yaşayır oğlum.

Qənirə ana, sən hissələrinde yanılmırsan. Analar yanılmazlar. Dünyanın o başında belə olsa, övladlarını hiss edərlər. Şəhidlər ölmürlər, Qənirə ana. Şəhidlər əbədi yaşadırlar. Onlar bizim ürəklerimizdə yaşayırlar...
Ana şəhid ailələrinə göstə-

Təhsil aldığı məktəbdə anım günləri keçirilir. Ailə üzvləri də bu tədbirlərə dəvət olunur.

Şəkil albomlarını vərəqləyərkən şəhidin qardaşı Yusif "Həmidəğa kimi bir qardaşım olması ilə daim fəxr etmişəm" dedi. Həmidəğaya xidmət etdiyi hərbi hissədən verilən, bu gün ən əziz əşya kimi saxladığı xasiyyətnamədə yazılanlarla qürurlandığını bildirdi.

Həmidəğanın döyüş yolunu onunla birlikdə keçən cib dəftərçəsindəki şeirlərə nəzər salıram: "Anama, bacıma olun siz dayaq" - Həmidəğa duyumlu gənc olub. Şeire, şeiriyyətə böyük maraq göstərmiş. Hərdən şeirlər də yazardı. Bu misra onundu. Mənə elə gəlir ki, bu şeiri dağlara xitabən yazıb Həmidəğa...

Zümrüd SƏMƏDOVA,
dövlət qulluqçusu

Müdafiə Nazirliyi və Mətbuat Şurası Azərbaycan Ordusunda həyata keçirilən genişmiqyaslı islahatların, qoşun növlərində və qismlərində əldə olunan nailiyyətlərin, tətbiq edilən qabaqcıl təcrübələrin, hərbi hissələrdə aparılan tikinti-quruculuq işlərinin, hərbi işinin müxtəlif sahələrində qazanılan uğurların, eləcə də hərbi mövzuları əks etdirən digər məsələlərin kütləvi informasiya vasitələrində obyektiv işıqlandırılması, təbliği, habelə ictimaiyyətlə ordu arasında əlaqələrin genişləndirilərək daha da inkişaf etdirilməsinin təmin olunması məqsədilə yazı müsabiqəsi elan edir.

“Hər birimiz Vətəne xidmət edirik” mövzusunda yazı müsabiqəsi

"Hər birimiz Vətəne xidmət edirik" mövzusunda yazı müsabiqəsi Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 100-cü ildönümünə həsr olunur.

Müsabiqəyə 2018-ci il martın 30-dan iyunun 10-dək olan müddətdə qəzet, jurnal və informasiya agentliklərində, həmçinin xəbər saytlarında dərc edilən yazılar buraxılacaq. Müsabiqəyə təqdim olunan istiqamətləndirici mövzular aşağıdakılardır: təməli xalqımızın ümummilli lideri Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş və Ali Baş Komandan İlham Əliyevin davam etdirdiyi müasir ordu quruculuğu, Azərbaycan Ordusunun döyüş hazırlığı, şəxsi heyətin nizam-intizamı, sosial-məişət şəraiti, təminat və təchizatı, Azərbaycan Ordusunun beynəlxalq hərbi əməkdaşlığı, Azərbaycanın hərbi tarixi, uğurlu döyüş əməliyyatları, qazanılan qələbələr, hərbi elminin inkişafı, hərbi təhsilin perspektivləri, Azərbaycan əsgərinin hərbi vətənpərvərlik tərbiyəsi, Vətəne, dövlətə, hərbi andə sədaqət, hərbi dostluq, şücaət, igidlik və qəhrəmanlıq, ordu-ictimaiyyət əlaqələri.

Müsabiqəyə təqdim olunan yazılarda üstünlük mövzusunun dolğun əhatə edilməsi, faktlardan istifadə xüsusiyyətləri və araşdırmanın keyfiyyəti, ifadə vasitələrinin zənginliyi, oxucu üçün informativlik dərəcəsi, müqayisəli təhlil üslubundan istifadəyə veriləcək.

Janr məhdudiyyəti nəzərdə tutulmayan yazılar Azərbaycan, ingilis və rus dillərində olmalı, 9-11 min işarə həcmindən (1 A3 formatlı qəzet vərəqədən) çox olmamalıdır.

Yazıda "Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin 100-cü ildönümünə həsr olunmuş "Hər birimiz Vətəne xidmət edirik" mövzusunda yazı müsabiqəsinə təqdim edilir" qeydi olmalıdır.

Müsabiqə üçün yazılar ayrıca zərfdə şəxsən və ya müəllifin elektron ünvanından elektron qaydada təqdim edilməlidir.

Yazı müəllifi aşağıdakı sənədləri təqdim etməlidir: şəxsiyyət vəsiqəsinin surəti (təqdimat elektron qaydadadırsa, skan olunmuş PDF formatında), kütləvi informasiya vasitəsində işlədiyini təsdiqləyən sənədin surəti (təqdimat elektron qaydadadırsa, skan olunmuş PDF formatında), əlaqə vasitələri - iş və mobil telefonları (təqdimat elektron qaydadadırsa, Word faylında, Times New Roman şriftində), müsabiqə üçün təqdim edilən yazının yayımlandığı qəzet və jurnalın 1 (bir) nüsxəsi (təqdimat elektron qaydadadırsa, skan olunmuş PDF formatında), yazı elektron media resursunda dərc olunubsa, bunu təsdiqləyən link, yazının A4 formatında ayrıca vərəqdə nüsxəsi (təqdimat elektron qaydadadırsa, müəllifin adı qeyd edilməməklə Word faylında).

Qeyd: yazını elektron qaydada təqdim etmək istəyən şəxslər yuxarıda göstərilən sənədləri ms.musabiqe@gmail.com elektron poçt ünvanına göndərməlidirlər.

Müsabiqə üçün yazılar 2018-ci il iyunun 10-dək həftənin iş günləri saat 10.00-dən 17.00-dək Bakı şəhəri, Məmməd Araz 4 ünvanında (əvvəlki Teymur Əliyev 38 ünvanı - Azərbaycan Mətbuat Şurasının ofisi) qəbul ediləcək.

Həmçinin müsabiqə üçün yazılar müvafiq şərtlər yerinə yetirilməklə ms.musabiqe@gmail.com elektron poçt ünvanına da göndərilə bilər.

Təqdimat prosesində müsabiqə şərtlərinin hər hansı birinin yerinə yetirilməməsi qaydaların pozulması kimi qiymətləndiriləcək və yazı qəbul edilməyəcək.

Şərtlər: Yazı müəllifinin konkret kütləvi informasiya vasitəsində çalışması şərtidir. Müsabiqə üçün təqdim edilən yazı müəllifin çalışdığı kütləvi informasiya vasitəsində yayımlanmalıdır. Müsabiqəyə təqdim edilən yazıların Azərbaycan Mətbuat Şurasının "qara siyahı"sında yer alan kütləvi informasiya vasitələrində yayımlanması qadağandır.

Yazı müsabiqəsinin mükafat fondu aşağıdakı qaydada nəzərdə tutulub: I yer (1 nəfər) - 1500 manat, II yer (2 nəfər) - 1000 manat, III yer (3 nəfər) - 700 manat, həvəsləndirici mükafatlar (5 nəfər) - 200 manat.

Kapitan Nəsirov Orxan Ziyad oğluna 2017-ci ildə verilmiş zabitin şəxsi vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Leytenant Zəkəriyev Mansur Aləddin oğluna 2016-cı ildə verilmiş zabitin şəxsi vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Baş redaktor
polkovnik-leytenant
İlham BEHBUDOV

Telefonlar

Baş redaktor: (012) 510-71-97 (faks);
Baş redaktorun müavini: (012) 510-64-27;
Məsul katib: (012) 510-71-98;
Məktublara şəbəsi: (012) 510-64-28.

Ünvanımız

Bakı şəhəri, akademik
Şofaət Mehdiyev küçəsi 144.
"Qızıl Şərq" hərbi şəhərciyi

Növbətçi

leytenant
Günay TAĞIYEVA

Qəzetin hesabı

Nərimanov Rayon Xəzinədarlığı
Kod: 200189
VÖEN: 1500428611

Qəzet həftədə iki dəfə (III-VI günlər) nəşr olunur.
"Azərbaycan Ordusu" qəzeti kompüter mərkəzində
sehifələndirilərək "Hərbi nəşriyyat"ın mətbəəsində hazırlanan
diapozitivlərdən çap olunur. Əlyazmalarla rəy verilmir,
təqdim edilən yazılar müəllifə qaytarılır.
Qəzeti mod.gov.az saytından oxuya bilərsiniz.

Lisənziya № 361

Sifariş № 190

Nüsxə 3525